

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 502/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej BANÍK & Partners s.r.o., Mlynské nivy 4948/53, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-16C/66/2017 (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 16C/66/2017) takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-16C/66/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. B1-16C/66/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré je jej Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto nálezu sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje uloženie príkazu mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur, ako aj náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu 12. októbra 2017 domáha proti žalovanej (UNIQA poisťovňa, a. s.) zaplataenia sumy 73 784 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody na zdraví, ktorú utrpela pri dopravnej nehode.
3. Prvé pojednávanie vo veci, ktoré sa uskutočnilo 21. januára 2019, bolo odročené bez prejednanja veci na 14. marec 2019 z dôvodu zistenia možnosti žalovanej poskytnúť poistné plnenie v rozsahu nesporných nárokov na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia.
4. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 14. marca 2019, bolo odročené na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľky z dôvodu jej choroby a žiadosti o jej vypočutie na najbližšom pojednávaní, ktoré bolo nariadené na 6. máj 2019.
5. Vec sťažovateľky bola meritórne prejednaná na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 6. mája 2019. Pojednávanie bolo odročené z dôvodu potreby vykonať znalecké dokazovanie. Uznesením okresného súdu z 20. júna 2019 bolo nariadené znalecké dokazovanie súdnym znalcom z odboru chirurgie MUDr. Ronaldom Suchým, ktorý znalecký posudok vypracoval a doručil okresnému súdu 16. januára 2020.
6. Pojednávanie nariadené na 29. október 2020 bolo zrušené z dôvodu preventívnych opatrení na ochranu verejného zdravia a zamedzenia šírenia ochorenia COVID-19. Zároveň bol nariadený nový termín pojednávania na 3. december 2020, pričom pojednávanie bolo odročené bez meritórneho prejednanja veci z dôvodov neúčasti sťažovateľkou navrhnutých svedkov, ako aj jej návrhu na doplnenie dokazovania v súvislosti s hodnotením trvalých následkov v rámci sťaženia spoločenského uplatnenia v časti psychických následkov a návrhu žalovanej na doplnenie dokazovania v rámci sťaženia spoločenského uplatnenia v časti týkajúcej sa somatických následkov.
7. Dňa 4. mája 2021 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie znaleckým ústavom a vypracovaním znaleckého posudku bol poverený Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o., ktorý znalecký posudok doručil okresnému súdu 26. apríla 2023.
8. Pojednávanie nariadené na 15. apríl 2024 bolo zrušené z dôvodu choroby zákonnej sudkyne a jej nástupu na materskú dovolenku.

9. Vec bola 7. mája 2024 pridelená novej zákonnej sudkyni JUDr. Dane Káčerovej.
10. Napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, pričom vo veci nebol vydaný rozsudok.
11. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 502/2024 zo 4. septembra 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II. Argumentácia sťažovateľky

12. Podstatou argumentácie je námietka existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Sťažovateľka sa zdĺhavým konaním, ktoré sa začalo podaním žaloby 12. októbra 2017, dostala do veľmi ťažkej finančnej situácie. Cudzím zavinením utrpený úraz zanechal trvalé následky a obmedzil sťažovateľkin pracovný potenciál. Dňa 7. apríla 2021 podala návrh na vyhlásenie konkurzu, pričom konkurz bol 16. októbra 2021 zrušený z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryla náklady konkurzu.
13. Sťažovateľka je toho názoru, že doterajším postupom mestského súdu došlo už len z dôvodov celkového trvania napadnutého konania, ktoré trvá sedem rokov bez rozhodnutia vo veci samej, a neefektívneho nariadovania znaleckého dokazovania k porušeniu jej práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.
14. Podľa sťažovateľky ani právne či skutkovo náročný spor nesmie trvať neprimerane dlhú dobu. Pre účely posudzovania prietáhov v napadnutom konaní nesie všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu súdneho znalca.
15. Priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje dlhodobým stavom právnej neistoty, spôsobenou majetkovou, ako aj nemajetkovou ujmu a negatívnym vplyvom nečinnosti súdu na jej psychiku a stav.

III. Vyjadrenie mestského súdu

16. Na výzvu ústavného súdu z 5. septembra 2024 mestský súd v stanovenej lehote a ani do dňa meritórneho prejednania ústavnej sťažnosti nereagoval.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.
18. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

19. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k obsahu totožnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

20. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že rozhodovanie vo veci náhrady škody na zdraví tvorí štandardnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov s početnou a ustálenou rozhodovacou činnosťou. Vzhľadom na skutočnosť, že vo veci bolo nevyhnutné pre meritórne rozhodnutie nariadiť znalecké dokazovanie na účely stanovenia bodového hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia súdnym znalcom, ako aj kontrolné znalecké dokazovanie na účely hodnotenia trvalých psychických následkov v rámci sťaženia spoločenského uplatnenia znaleckým ústavom, a s prihliadnutím na existenciu diskrepancií medzi vypracovanými znaleckými posudkami sa vec sťažovateľky už *prima facie* javí ako skutkovo zložitejšia.

21. Keďže sťažovateľka si v súvislosti s napadnutým konaním uplatňuje nároky ako obeť dopravnej nehody, vec patrí v súlade s ustálenou judikatúrou ESLP k tým, ktoré si zo strany konajúceho súdu vyžadujú osobitný prístup pri rozhodovaní o takýchto nárokoch vo sfére čl. 6 ods. 1 dohovoru v jeho časti týkajúcej sa primeranosti lehoty (Silva Pontes v. Portugalsko, sťažnosť č. 14940/89, rozsudok ESLP z 23. 3. 1994, § 39, Signe v. Francúzsko, sťažnosť č. 55875/00, rozsudok ESLP zo 14. 10. 2003, § 28 a § 38).

22. V súvislosti s druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojím správaním v menšej miere prispela k predĺženiu napadnutého konania. Z prehľadu procesných úkonov vyplýva, že pojednávanie nariadené na 14. marec 2019 bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky z dôvodu jej práceneschopnosti, čo si vyžiadalo nariadenie nového termínu pojednávania na máj 2019. Okrem toho po nariadení kontrolného znaleckého dokazovania znaleckým ústavom podala sťažovateľka námietku zaujatosti, čo si vyžiadalo vykonanie procesných úkonov doručovania na vyjadrenie sporovej strane, ako aj znaleckému ústavu a následne aj predĺženie napadnutého konania. O neopodstatnenosti podanej námietky pritom svedčí fakt, že zákonná sudkyňa na predmetnú námietku neprihliadala z dôvodu, že neobsahovala zákonom stanovené dôvody. V dôsledku uvedených skutočností bol spis doručovaný znaleckému ústavu až po uplynutí 3 mesiacov od nariadenia znaleckého dokazovania.

23. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup súdu prvej inštancie. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj neefektívnym postupom, ktorý nevedie k odstráneniu právnej neistoty sporových strán (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

24. Vzhľadom na skutočnosti zistené zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie ústavný súd konštatuje, že po podaní žaloby (október 2017) súd prvej inštancie vykonával procesné úkony súvisiace s doručovaním vzájomných podaní a vyžiadanim spisu týkajúceho sa trestnej veci vedenej Okresným súdom Nové Zámky.

25. K prvému meritórnemu prejednávaniu veci došlo na pojednávaní 6. mája 2019, t. j. v období po viac ako roku a šiestich mesiacoch od začatia konania, čo nemožno považovať za postup efektívne smerujúci k meritórnemu prejednávaniu veci.

26. Ako nesústredený hodnotí ústavný súd následný postup súdu prvej inštancie v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním. Podľa judikatúry ústavného súdu všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje aj vo vzťahu k súdному znalcovi (m. m. IV. ÚS 31/05). Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie preto zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02, II. ÚS 500/2015).

27. Aj napriek tomu, že k nariadeniu znaleckého dokazovania pristúpil súd prvej inštancie v júni 2019, súdny spis bol súdnému znalcovi predložený až v októbri 2019. K predloženiu znaleckého posudku síce došlo v stanovenej lehote 3 mesiacov od prevzatia spisu (január 2020), no v období od januára 2020 až do októbra 2020, keď bol nariadený ďalší termín pojednávania, súd prvej inštancie vykonával len jednoduché úkony vzájomného doručovania vyjadrení sporových strán k znaleckému posudku a rozhodol o priznaní odmeny súdnému znalcovi, čo nemožno považovať za postup efektívne smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sporových strán.

28. Napadnuté konanie spadá (aj) do obdobia poznačeného pandémie ochorenia COVID-19, o čom svedčí aj zrušenie pojednávania nariadeného na 29. október 2020 z dôvodov epidemiologických opatrení súvisiacich s týmto ochorením. Pandémia ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022, IV. ÚS 90/2023). Zrušenie nariadeného pojednávania preto nemožno pričítať na ťarchu súdu prvej inštancie.

29. Následné obdobie bolo zamerané na procesné úkony súvisiace s nutnosťou vypracovania kontrolného znaleckého posudku znaleckým ústavom. Aj napriek tomu, že vo veci znaleckého skúmania bola znaleckému ústavu uložená povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 6 mesiacov od doručenia spisu, ku ktorému došlo v auguste 2021, znalecký ústav vypracoval a predložil súdu prvej inštancie kontrolný znalecký posudok až v apríli 2023. V sledovanom období súd prvej inštancie síce lehotu na predloženie znaleckého posudku predlžoval dvakrát, no znalecký ústav posudok nepredložil ani v predĺženej lehote (do 30. novembra 2022). Od novembra 2022

až do apríla 2023, keď došlo k predloženiu znaleckého posudku, súd prvej inštancie urobil (len) dve výzvy, z toho jednu s hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, čo nemožno s prihliadnutím na celkovú dobu napadnutého konania, ako aj prísľub samotného znaleckého ústavu pred nariadením znaleckého dokazovania, podľa ktorého mal byť znalecký posudok vypracovaný v lehote šiestich až deviatich mesiacov od predloženia spisu (odpoveď znaleckého ústavu adresovaná súdu prvej inštancie z 26. apríla 2021), považovať za postup súdu, ktorý by smeroval k účelnému využitiu procesných prostriedkov, ktoré súd má vo vzťahu k súdnemu znalcovi k dispozícii. Vypracovanie kontrolného znaleckého posudku tak od momentu doručenia spisu znaleckému ústavu až po doručenie znaleckého posudku súdu prvej inštancie trvalo celkom 1 rok a 9 mesiacov.

30. Ako neefektívny hodnotí ústavný súd aj následný postup súdu prvej inštancie, ktorý bol až po súčasnosť zameraný na jednoduché úkony doručovania znaleckého posudku na vyjadrenie sporovým stranám, ako aj rozhodnutia o odmene súdnemu znalcovi. Zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 15. apríl 2024 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne spôsobilo, že od doručenia kontrolného znaleckého posudku (apríl 2023) až po súčasnosť zatiaľ pojednávanie, ktorého predmetom by bolo meritum veci, neprebehlo, čo nemožno označiť ako postup efektívne smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky.

31. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti, berúc do úvahy neefektívny postup súdu prvej inštancie, v ktorého dôsledku nie je vec sťažovateľky ani po uplynutí 7 rokov právoplatne skončená, pričom vo veci nebolo dosiaľ súdom prvej inštancie vydané meritórne rozhodnutie, ústavný súd konštatuje, že postupom súdu prvej inštancie v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie práv sťažovateľky zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

32. V nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu ústavný súd v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní, ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo právoplatne skončené, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

33. Sťažovateľka navrhla priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur.

34. Zohľadniac konkrétne okolnosti posudzovanej veci, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv a slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, prihliadajúc na celkovú neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania a berúc do úvahy neefektívny postup súdu prvej inštancie súvisiaci so znaleckým dokazovaním, ako aj povahu a rozsah práv sťažovateľky, ktoré boli porušené, a citlivosť predmetu konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľku (nároky náhrady škody na zdraví), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 3 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia

v sume 3 000 eur oproti sťažovateľke navrhovanej sume 10 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

35. O náhrade trov konania ústavný súd rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde a z titulu trov právneho zastúpenia priznal sťažovateľke sumu 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

36. Pri vyčíslení náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Právnej zástupkyňi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote $2 \times 343,25$ eur a režijný paušál $2 \times 13,73$ eur, t. j. spolu 713,96 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľky je jej platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), priznaná náhrada tak predstavuje sumu celkom 856,75 eur.

37. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu